

Kalvträsk kyrka, Västerbottens län.

Viktiga händelser för kyrkan, relaterade till källor.

(1839)	*Kyrkogård invigd?	ATA.
1887–1889	<p>Kyrkan (kapellet) uppfördes efter ritningar av förvaltaren vid Robertsfors bruk Gustaf Oscar Tundal 1886. Kyrkan uppfördes utan tillstånd och granskning av Överintendentsämbetet (Byggnadsstyrelsen). Byggmästare var Gustaf Nilsson-Lundqvist, Bodbyn. Grunden lades av M. Bergström, Bjurfors. Vindflöjel och järn levererat från Robertsfors bruk. Sakristian tillkom under arbetets gång. Den var inte planerad på ursprungsritningen. Predikstol och altarring snidades även av Lundqvist.</p> <p>Tolvkantig grundplan (den enda i landet) med torn på ena sidan och sakristia på den motsvarande. Tornet uppfördes ursprungligen med spåntäckt lökkupol och var brädfodrad, men inte kyrkan i övrigt. Taket var belagt med tjärpapp (borttaget 1912). Kostnaden för kyrkan skall ha uppgått till 7004,94 kronor. Den ursprungliga altarprydnaden bestod av en tryckt altartavla från sent 1800-tal, numera i sakristian, skänkt av inspektör Bergmark, Andersfors.</p> <p>Bänkinredningen, altarring, predikstol är ursprungliga.</p> <p>*Kalk och patén av nysilver skänkt till kyrkan.</p> <p>År 1931 omnämndes att kyrkan invändigt var försedd med spontad brädpanel, upp till fönsterhöjd (troligen borttagen 1951). Kyrkan hade två åttakantiga nummertavlor, varav en finns bevarad i begravningskapellet.</p>	ATA.
1892	*Liten kyrkklocka skänkt av länsagronom K. Bergmark.	ATA.
1893	*Begravningsplatsen iordningställd och invigd (enligt tidningsnotis i Skelleftebladet 1929 19/9, skall begravningsplatsen ha invigts redan 1839??). *Större kyrkklocka inköpt.	ATA.
1898	*Målning av altarring och altarbord. *Värmekamin installerad. Kyrkan var tidigare ouppvärmd.	ATA.
1903	*Orgel från Burträsk kyrka av Pehr Zacharias Strand. Stockholm, från 1839 (Strand byggde sammanlagt 35 orglar bl a till Lunds domkyrka, men den i Kalvträsk är en av få som finns bevarad).	ATA.
1905	*Anställande av präst i Kalvträsk.	ATA.
1910	*Kapellet överlämnat via gåvobrev till församlingen.	ATA.

1912	<ul style="list-style-type: none"> *Tjärpaptaket borttaget och ersatt med svartplåt. *Gjutning av cementbalkar under kyrkan. 	ATA.
1913	<ul style="list-style-type: none"> *Predikokapell, invigt som kyrka 1913 av biskop Bergkvist. *Ny tornavslutning, istället för den gamla som uppfattades alltför ryskinspirerad. Den var hoptryckt, kuddliknande och uppförd på kvadratisk plan (enligt Krister Malmström, inte alls genuint rysk, utan av barocktyp som förekommer i syd- och Mellaneuropa, men även i Ryssland. Däremot, anser han, att det kraftiga korset på taket med sina rörformade armar med kulor på spetsarna är av rysk typ). *Kyrkan förseddes med ytterpanel. *Innerväggarna försedda med papp och väv som målades ljusgul. *Altaruppsättning och altartavla av Otto Wretling, Umeå. Altartavla föreställande Kristus mot bakgrund av Kalvträskbygdens med dess skogiga höjder, åkrar och blåa vatten. *Den sexkantiga ljuskrona av hamrat järn anskaffades. *Den tryckta altartavlan med Kristusmotiv flyttad till sakristian. 	ATA.
1917	<ul style="list-style-type: none"> *Dopfunt i liknande form som predikstolen. 	ATA.
Ca 1920?	<ul style="list-style-type: none"> *Elektrisk ström. 	ATA.
1922	<ul style="list-style-type: none"> *Ljuskrona i kyrkans mitt föll ner och orsakade en del skador (då elledningen var anordnad från altaret rycktes överredet ned och träffade prästen i ryggen). 	ATA.
1930	<ul style="list-style-type: none"> *Begravningskapell uppfört efter ritningar av arkitekt Birger Dahlberg, Skellefteå. 	ATA.
1931–1932	<ul style="list-style-type: none"> *Restaurering och målning (Nils Brännström, Otto Rönnblom, Anders Johansson). *Plåtkanten nederst på taket som leder takvattnet till stuprören, uppviktes och på dess nedre sidor uppsattes vinkeljärn (fyra stycken på varje skift). *Plåttaket skrapat och ommålat två gånger med oljefärg. Stuprör målade. *Ytterväggar skrapade och målade med oljefärg två gånger i samma färgton som tidigare. Fönster, dörrar och listverk behandlade på samma sätt, men med en färgton som skulle bestämmas av kyrkorådet. Ytterbroarna strykta med en blandning av linolja och tunn trätjära (vid varm och solig väderlek). *Listverket borttaget på ytterdörrarna varefter ny brädbeklädnad påsattes utvändigt (möjligen med små trälistor över nåtena i sned riktning efter gammal dörrstil). 	ATA.

	<p>Dörrarna planerades att få en trevligare färgton än tidigare.</p> <p><u>Interiör.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> *Varmboning av kyrkan. *Innertaket avlutat, skrapat och kittat samt målat en gång med matt oljefärg. *Väggar i kyrkorum och sakristia målade två gånger med oljefärg, med en färgton som skulle bestämmas av kyrkorådet (den påspända pappväven eller masoniten limstryket först på ”vanligt sätt” och boaseringen avlutades samt skrapades före målningen). *Tätning av trossbotten. *Golvet upptaget, återinlagt och därefter putsat med hyvel. Bänkarna återinsatta på samma plats som tidigare. *Bänkarna ommålade i den färgton som skulle bestämmas av kyrkorådet (ljusare färgsättning). *Pappväven på väggarna borttogs varefter väggarna diktades med jutedrev. Detta skedde även kring dörrar och fönster. Den av bräder boaserade delen under fönsterna skulle ej rubbas. På väggarna skulle sedan ny pappväv spännas eller täckas med masonit. Sakristian skulle behandlas på samma sätt. *Innertaket försett med sågspånsisolering. Då ingen taklucka fanns skulle en öppning i taket tas upp för att med block eller hissanordning få upp sågspånet. Tvärbräder uppsatta på vinden skulle förhindra att sågspånet ramlade nederst på taket. *Kamin och rör skulle strykas med aluminiumbrons eller kaminlack. *Armatyr och mattor skänkta till kyrkan. 	
1933	* Begravningsplatsen indelad i gravfält. Förslag av distriktslantmätare Karl Lindeberg 1932.	ATA.
1938	*Restaurering av vinflaska för sockenbud och en patén. Vinflaskans hylsa av zink, utbytt mot hylsa i silver. Den gamla gängningen av zink behölls. Den tillbucklade paténer riktades.	ATA.
1951–1952	<p>Restaurering.</p> <ul style="list-style-type: none"> *Borttagande av värmekaminer. *Troligen borttogs den invändiga boaseringen. *Invändig ommålning av väggar och tak, då interiören hade blivit illa nedrökt. *Elektrisk värmelanläggning, efter omarbetat förslag (R. Moritz, Burträsk). Radiatorer installerade med skyddsbeklädnad av eternit bakom. Bänkradiatorer installerade. *Orgeln skulle placeras på ett lågt podium, då byggande av orgelläktare ansågs uteslutet. Orgelns läge ändrat något till 	ATA.

	<p>vinkelrät mot gången (uppmättningsritning 1951).</p> <p>*Sänkning av altarring och predikstol.</p> <p>*Restaurering av altartavlan.</p> <p>*Restaurering av bänkarna. Komplettering av bänkar, där kaminer stått. Troligen borttogs två bänkrader längst fram vid predikstolen (uppmättningsritning 1951).</p>	
1953	*Utvändig ”förbättring” av kyrkan, troligen ommålning.	ATA.
1970	<p>*Nytt skrudskåp i sakristian (det gamla skåpet finns bevarat).</p> <p>*Anordnande av ett mindre altare i kyrkorummet på norra sidan.</p> <p>*Sickling och omlackering av golvet planerades.</p> <p>*Bättringsmålning av predikstolen.</p> <p>*Ommålning av prästgården.</p>	
1971	<p>*Ventilation av innertak med <u>huv</u> i <u>taknock</u> och galler under takfoten.</p> <p>*Ommålning av plåttak.</p> <p>*Takräcke.</p> <p>*Vatten och avloppsledningar dragna.</p> <p>*Två toaletter, en i vapenhuset och en i anslutning till sakristian.</p> <p>*Breddning av parkeringsplatsen, utanför kyrkogården.</p> <p>*Ommålning av begravningskapellet, ny takbeläggning på detsamma med papp och stuprör. Lagning av taksprång. Räcke till bro samt ändring av bro. Slipning av golv och bättringsmålning invändigt. Dräneringsrör lagda runt begravningskapellet.</p> <p>*Gamla vedboden upprustad och inredd som förråd.</p> <p>*Cementplatta för gårdsgrus och fyllnadsjord.</p> <p>*Utvändig målning av prästgård.</p>	ATA.
1972	<p>*Restaurering av orgelverket från 1839 (J. Gustaf Grönlund, Gammelstad). Slejflådan restaurerad och kompletterad. Packningar insatta för att få spelmekaniken skrammelfri. Utbyte av alla abstrakter. Ny pedalklav och bänk. Nothyllan och skyddet över klaviaturen trasigt och utbytt mot nya. Alla öppna pipor pålödda med ett stycke längst upp.</p>	ATA.
1974	<p>*Handikappramp vid västra entrén (Bengt Lidström, VAB, Umeå). Marken fylldes upp så att rampen blev 7 meter, istället för 12 meter (arsenikimpregnerat furuplank). Handikapprampen ombyggdes 1994.</p>	ATA.
1982–1983	<p>*Takbeläggningen av svartplåt från 1912 var rostig och borttogs. Takomläggning med järnplåt belagd med plastisol (200 MY) i tegelröd färg, lika den befintliga. Inga åtgärder tycks ha behövts på tornets rödmålade plåttak, som var</p>	ATA.

	<p>oskadat. Tornets plåttak målades emellertid i samma kulör som den nya plåten på kyrkan.</p> <p>*Kompletterande av ståndskejlar där plåt ansluter mot trä, 20 cm hög, men 40 cm hög på tornets baksida.</p> <p>*Nya stuprör och hängrännor i samma utförande som befintliga.</p> <p>*Takprydnad och vindflöjel upprustade, troligen skedde omförgyllning.</p> <p>*Ut- och invändig ommålning med linoljefärg i samma färgsättning som de befintliga.</p>	
1992	*Förrådsbyggnad uppförd på kyrkogården.	ATA.
1994	<p>*Ny entrébro i väster. Den äldre av skiffer byttes mot träbro (vilket kyrkan tidigare haft). Marken skulle fyllas upp något, utvidgning av broplanet skulle ske och en handikappramp uppföras. Det första trappsteget skulle utföras i granit, istället för betong. Räckerna skulle samtidigt uppsättas.</p> <p>*De två övriga broarna av skiffer, ändrade till träbroar.</p>	ATA.
1996	*Restaurering av vit mässhake med strålsol, grekiskt kors och korslagda kvistar. Fodret skulle bytas ut eller underlagas.	ATA.
1998	<p>*Garage/förrådsbyggnad uppförd på kyrkogården (ritning av Göran Wahlberg).</p> <p>*Rivning av mindre äldre förråd, nordväst om begravningskapellet, vilket saknade funktion.</p>	ATA.
1999	<p>*Ommålning av altarringen med dess marmorering (målarvärd Ewald Johansson, Robertsfors).</p> <p>*Målning av förrådsbyggnaderna från 1992 och 1998 i falu rödfärg.</p>	ATA.
Ca 2000	<p>*Utbyte av elkablar till de gamla elradiatorerna från 1951.</p> <p>*Ny mörkgrön matta i gången.</p> <p>*Försäljning av prästgården till privatpersoner med vilkor om fast boende (vilket inte tycks bli fallet).</p>	ATA.
2001	Utbyte av bänkvärmare.	Vbm